

Ναπολέοντος ἢ περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὅσον διὰ τὴν Γαλλίαν, ἢ εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατεία ἐξησθένησεν ἐν καιρῷ τὴν παρὰ τῇ Πύλῃ ἐπιβρότην αὐτῆς· πρὸς ἐπίμετρον αἱ κατὰ τὰς ναυμαχίας τοῦ Ἀβουκίρ καὶ τοῦ Τραφαλγὰρ γαλλικαὶ ἤτται ἀπεστέρησαν τὴν Γαλλίαν παντὸς ἐνεργείας μέσου. (Ἀκολουθεῖ).

ΝΑΠΟΛΕΩΝ Ο Γ'.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμ. 10.)

Εἰς Ἀρενεμβέργ ἐπανακίμψας ὁ Ναπολεὼν ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Οἱ γλυκεῖς καὶ εὐμενεῖς αὐτοῦ τρόποι ἐπεσπῶντο αὐτῷ τὴν συμπάθειαν πάντων, ἀλλ' οὐδεὶς ἐμάντευεν ἐν αὐτῷ μεγαλοπράγμονα ἄνδρα. Σιωπηλὸς καὶ ἐπιφυλακτικὸς ὡς ἐν τοῖς παιδικοῖς αὐτοῦ χρόνοις, ἀπίστευτον ἐκέχρητο φλέγμα, ἀλλὰ πρὸς ἐπιτελεσιν τῆς διαπύρου αὐτοῦ φιλοδοξίας οὔτε τὴν φυσικὴν δύναμιν τοῦ ἥρωος εἶχεν, οὔτε τὴν ταχεῖαν ἀπόφασιν τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός. Ἀνεγίνωσκεν, ἐμελέτα, ἔγραφεν, ἐσχημάτιζε σχέδια ἐπὶ σχεδίοις, ἐζήτηι νὰ μεταποιήσῃ τὰ σχέδια εἰς σύστημα, ἀλλὰ μὴ εὐρίσκειν τὰ μέσα τῆς πραγματώσεως αὐτῶν. Ἡ αὐτὴ πάντοτε ἐπεκράτει ἀντίφασις μετὰ τῆς φύσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς ἣν μετὰ τυφλῆς πίστεως ἀπεδέξατο. Οὐδενὶ ὁ βίαιος ἐκεῖνος στρατιώτης αὐτοκράτωρ ὁμοίαζεν ὀλιγώτερον ἢ τῷ νεανίᾳ ἐκείνῳ τῷ πεπαιδευμένῳ μὲν, ἀλλ' ἐγκεκρυμμένῳ εἰς ἑαυτὸν, τῷ πάντοτε εἰς τὰς μελέτας αὐτοῦ βεβυθισμένῳ καὶ ἀναποφασίστῳ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ. Μόλις ὅτε ὁ ὑπαξιωματικὸς Φαλὴν, ὁ μετέπειτα κόμης Περσινὺ, συνηνώθη μετ' αὐτοῦ, ἐπεχείρησε τῇ συμβουλῇ αὐτοῦ τῷ 1836 τὴν ἐν Στρασβούργῳ ἀπόπειραν. Ἀρκετὸν εἶχε θάρρος ὅπως ῥυψοκινδυνεύσῃ μετ' ὀλίγων συντρόφων ἐν τῷ στρατῷ τῷ κατεχομένῳ ὑπὸ τῶν στρατευμάτων· ἀλλ' ἅμα ἀπέναντι τῶν στρατιωτῶν εὐρεθεὶς δὲν εἶχε τὴν ἀναγκαίαν δύναμιν ὅπως παρσύρῃ τοὺς ἄνδρας καὶ ἐπὶ τῇ διαταγῇ ἐνεργητικοῦ συνταγματάρχου παρεδόθη αἰχμάλωτος. Ἐξωρίσθη τότε εἰς Ἀμερικὴν, ἀνκλήθει· δὲ εἰς Ἑλβετίαν ὡς ἐκ τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς αὐτοῦ μετέβη ἀκολούθως εἰς Ἀγγλίαν. Ἐκεῖ ἐβίωσε βίον ἀρκετὰ ἀφανῆ, ἐπιφαινόμενος ἐκ διαλειμάτων ἐν τῇ ὑψηλῇ κοινωνίᾳ τοῦ Λονδίνου, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον σχετιζόμενος μετὰ πολιτικῶν προτφύγων καὶ ἄλλων τυχοδιωκτῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τύχης συνησπίζοντο παρὰ τὸν ἐπίμονον ἐκεῖνον μνηστῆρα θρόνου. Ἡ ἀποτυχία αὐτοῦ ἐν Στρασβούργῳ δὲν ἐκλόνησε τὴν εἰς τὸν ἀστέρα αὐτοῦ πίστιν. Νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν νέαν ἐσχεδίαζεν ἀπόπειραν καὶ πρὸς παρα-

σκευὴν αὐτῆς ἐδημοσίευσεν τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ νὰ πολιεῶνται οἱ ἰδέαι». Ὑπὸ πολλὰς ἐσώφεις ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ βιβλίον τοῦτο. Βάσιν ἔχει τὴν ἐξήγησιν, ἣν περὶ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἔδωκεν ὁ αἰχμάλωτος τῆς Ἀγίας Ἑλένης, ἐξήγησιν καθ' ἣν πάντες οἱ πόλεμοι καὶ ἅπας ὁ δεσποτισμὸς αὐτοῦ μόνον ἀντικείμενον εἶχον τὴν δημοκρατικὴν ἰσότητα καὶ νέαν συσπονδίαν τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' ὁ ἀνεμὸς ἐξαίρων τὰς ἀρχὰς τοῦ θεῖου αὐτοῦ οὐδαμοῦ ἐπιφαίνεται δουλικὸς αὐτῶν ἀπομιμητής. Τὸ βιβλίον αὐτοῦ, σαφὲς τὸ ὕψος, εὐκρινὲς, πειστικόν, πλήρὲς ἐστὶ τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ θεωριῶν περὶ τῆς νεωτέρας τῶν πραγμάτων καταστάσεως. Ὅ,τι τὰ μάλιστα ἐν αὐτῷ ἐκπλήττει ἐστὶν ἡ εἰλικρίνεια, δι' ἧς ὁ τοῦ θρόνου μνηστῆρ ἐν ταῖς παραμοναῖς πραξικοπήματος ἐκτίθησι τὰς ἰδέας αὐτοῦ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Δὲν παρίστησιν ὑπὸ γενικὴν μορφήν μίαν ἀρχὴν καὶ μίαν σημαίαν, ἀλλ' ἐκτίθησι λεπτομερέστατα πάσας τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἰδέας περί τε τῆς ἐσωτερικῆς καὶ περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Ὅ,τι ἔγραψεν ἐν τῷ βιβλίῳ ἐκαίνῳ, ἐφάρμοσε βραδύτερον, καὶ εἰς οἱ Γάλλοι ἐξεπλάγησαν καὶ ἐφείξαν τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ, δὲν δύνανται τοῦλάχιστον νὰ κατηγορήσωσιν αὐτοῦ ὅτι ἐξηπάτησεν αὐτοὺς ὡς πρὸς τοῦτο.

Καὶ πρῶτον κηρύσσει ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐν Εὐρώπῃ μέγα γόνιμον, λυσιτελεῖ διὰ τὸ μέλλον ὀφείλεται εἰς Ναπολέοντα τὸν Α'. Ἀναλύων, δικαιολογῶν τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ, δὲν θέλει τοσοῦτον νὰ ἐξηγήσῃ τὸ παρελθόν, ὅσον νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι τηρητέαν ὁδὸν· εὐρίσκει τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀπολυτορροσύνην πληρέστατα δικαιολογούμενην ἐκ τοῦ ὅτι ἡ γαλλικὴ κοινωνία εἶναι ὅλως λαοκρατούμενη, σπαρασσομένη ὑπὸ βιαίων κομμάτων ἐστερνημένων πολιτικῆς ἠθικῆς καὶ οὐδεμίαν ἀρχὴν σεβόμενων. Ἐντεῦθεν διπλοῦν ἐξάγει συμπέρασμα· ὅτι ἡ κυβέρνησις δεόν ἐἶναι ἅμα ὅλως δημοκρατικὴ καὶ περιβεβλημένη ἀπεριόριστον ἐξουσίαν· δημοκρατικὴ μὲν, ἀνακηρύσσουσα τὴν πρὸ τοῦ νόμου ἰσότητα, προσιτὰ εἰς τὴν ἱκανότητα καθιστᾶσα πάντα τὰ σπάδια, καθιεροῦσα τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς, οὐδὲν προνόμιον εὐγενείας ἀναγνωρίζουσα, ὑποβάλλουσα τὰς πολιτικὰς ἐκλογὰς εἰς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν· ἰσχυρὰ δὲ, συγκεντροῦσα πᾶσαν τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αὐτοκράτορος, μόνου ἀντιπροσώπου σύμπαντος τοῦ ἔθνους, περιορίζουσα τὰ δικαιώματα τῶν βουλῶν ἐντὸς δικαίων ὁρίων, ἀπαγορεύουσα τὰς ἐριδας τῶν κομμάτων καὶ τοῦ τύπου. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐξασφαλίζει εἰς τὴν Ἐκκλη-

σίαν τιμὰς καὶ προστασίαν, μὴ χορηγῶν ὁμῶς αὐτῇ ἐπιβρόχον εἰς τὰ τοῦ κράτους. Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία εἶναι ὁ ὑψηλὸς μὲν, ἀλλ' ἀπώτατος σκοπὸς, πρὸς ὃν μέλλει ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις νὰ ὁδηγήσῃ κατὰ μικρὸν τὸ γαλλικὸν ἔθνος μεταμορφούμενον ὑπ' αὐτῆς. Ἡ ἐλευθερία αὕτη ἐστὶ ἡ ἐπίστασις τοῦ οἰκοδομήματος, ὡς ἐρεῖ βραδύτερον Ναπολέον ὁ Γ', ἀλλὰ τό γε νῦν πρόκειται νὰ τεθῶσιν αἱ βάσεις διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς ὁμονοίας.

Τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ὁ πρίγκηψ πραγματεύεται μετ' ὀλιγωτέρων λεπτομερειῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ αἱ τάσεις τοῦ συγγραφέως σφῶς ἐκδηλοῦνται. Ἐὰν ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς ζητήμασιν ἀπεδέξατο ἀνεπιφυλάκτως τὸ σύστημα τοῦ θεῖου αὐτοῦ, ἐνταῦθα ποιεῖται ἐπιφυλάξεις τινάς. Αὐπεῖται ὅτι ὁ θεὸς αὐτοῦ παρεσκεύασε τὴν τελικὴν ἀποτυχίαν διὰ τῆς ὁρμῆς καὶ τῆς σπουδῆς αὐτοῦ, ὅτι ἀνεμίχθη ὑπερβαλλόντως εἰς τὰ τῆς Γερμανίας, ξένα πρὸς τὴν Γαλλίαν, ὅτι παρεστύθη, παρὰ τὴν θέλησιν αὐτοῦ, εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Πρωσίας, τῆς φυσικῆς αὐτοῦ συμμάχου. Δέον, παρατηρεῖ ὁ ἀνέψιός, οὐχὶ ὑποβάλλειν τὰ γεγονότα εἰς ἓν σύστημα, ἀλλὰ τροποποιεῖν τὸ σύστημα κατὰ τὰ γεγονότα. Προτίθεται ἄρα νὰ προσῇ μετ' ὀλιγωτέρας ὁρμῆς καὶ σπουδῆς ἡ Ναπολέον ὁ Δ', νὰ μὴ ἐπεκτείνῃ τοσοῦτον μακρὰν τὰς βλέψεις αὐτοῦ, νὰ μὴ παρυσυρθῇ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ πάθους, ὥστε νὰ λησμονήσῃ τὰ αἰσθήματα τῶν ἄλλων. Ἀλλ' ἐπιμένων εἰς τὴν χρῆσιν μετριοπαθῶν μέσων καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ στοχάζεσθαι σκοποῦ νουνεχῶς περιορισμένου, ὡς ἄλλως αἱ τε κλίσεις καὶ τὰ παρόντα πράγματα ἐπέβαλλον αὐτῷ, βλέπει ταῦτοχρόνως τὸ ἔργον ὁμματι ὅλως βαναπαρτικῷ. Ψέγει ὡς ἥμισυ ἐντιμον τὴν εἰρηνικὴν πολιτικὴν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ κηρύσσει ὅτι ἡ Γαλλία προώριστα νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν μεταμόρφωσιν τῆς Εὐρώπης πρὸς τὸ συμφέρον πάντων, ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἐκπολιτευτικοῦ πνεύματος. Ἡ μέριμνα, ἡ ἱκανοποίησις τῶν γαλλικῶν συμφερόντων δὲν θεωρεῖται ὑπ' αὐτοῦ ἡ τελευταία λέξις τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Ὡς ὁ θεὸς αὐτοῦ, θεωρεῖ ἑαυτὸν πολίτην τοῦ κόσμου καὶ πιστεύει ὅτι κέκληται νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ συνέπειαν. Δὲν ἐξηγεῖ μὲν καλῶς πῶς φαντάζεται ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῆς τὴν μεταμόρφωσιν τῆς ἡμετέρας ἡπείρου, ἀλλὰ πρόδηλον εἶναι ὅτι σκοπεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ αὐτὴν διὰ διαδοχικῆς ἀναπτύξεως καὶ εἰ δυνατόν ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Πρωσίας.

Μετὰ τὸ πρόγραμμα τοῦτο, ὁ πρίγκηψ προέβη

τῷ 1840 εἰς τὴν ἐν Βουλὸννῃ ἀπόπειραν αὐτοῦ, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἐναυάγησεν ἐτι ἀθλιώτερον τῆς ἐν Στρασβούργῳ καὶ δι' ἣν ὑπέστη ἐξαετὴ κάθειρξιν ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Χάμ. Ἔως τότε ὁ Λουδοβίκος Ναπολέον θεωρεῖτο ἀπλῶς γελοῖος, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ εὐλογήσῃ τὴν ἀποτυχίαν αὐτοῦ. Ἡ κάθειρξις αὐτοῦ ἐπεσπάσατο ἐπ' αὐτὸν τὰ βλέμματα πάντων τῶν δυσηρεστημένων τῆς Γαλλίας, ἡ δημοκρατικὴ ἀντιπολίτευσις συνέδεσε σχέσεις μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἤρξατο καὶ αὖθις καταλαμβάνον τὴν προχῆν τοῦ πλῆθους. Τῷ 1846 κατώρθωσε νὰ δραπετεύσῃ τοῦ φρουρίου, ἦλθεν εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἄμα τῇ φεβρουαρινῇ ἐπαναστάσει κατέβαλε πᾶν σθένος ὥπως καταλάβῃ θίσειν ἐν τῇ νέᾳ δημοκρατίᾳ. Γνωστὸν ποῖον εἰσέτι περιέβαλλε γόητρον τὸ ὄνομα τοῦ Ναπολέοντος· ὁ πρίγκηψ ἐξελέγη τὸ πρῶτον ὑπὸ πέντε νομῶν καὶ τὴν 10 δεκεμβρίου 1848 ἐξελέγη πρόεδρος τῆς δημοκρατίας ὑπὸ 5 καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμυρίων ψήφων, ἐνῷ ὁ τότε δικτάτωρ, ὁ δημοκρατικὸς στρατηγὸς Καβαινιάκ, μόλις ἐλάμβανεν ἐν καὶ ἡμισυ ἑκατομμύριον. Τὰ πέντε ταῦτα ἑκατομμύρια ψήφων δὲν προσήρχοντο πάντα ἐξ ὁπαδῶν τῆς ναπολεοντείου αὐτοκρατορίας· πλεῖστοι σοσιαλισταί, νομιμόφρονες καὶ ὀρλεανισταὶ ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ πρίγκηπος ἀπλῶς ἐκ μίσους πρὸς τὸν στρατηγὸν Καβαινιάκ. Ἀλλὰ τὸ ἐξασφαλίσαν τὴν μεγάλην ταύτην πλειονοψηφίαν ἦν πρὸς γενικὴν ἐκπληξιν ἡ σύμπραξις τοῦ κληρικοῦ κόμματος. Πρὸ μικροῦ, κατὰ τὸν σεπτέμβριον, ὁ πάπας Πῖος ὁ Θ', πιεζόμενος ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος, ἐξητήσατο παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Καβαινιάκ τὴν ἀποστολὴν γαλλικοῦ στρατιωτικοῦ σώματος προστατεύοντος αὐτόν. Ὁ στρατηγὸς ἀπέκρουσε τὴν αἴτησιν ταύτην, καθὼς τοῦ γαλλικοῦ Συντάγματος φέροντος κατ' ἀρχὴν ὅτι οὐδέποτε ἡ δημοκρατία θ' ἀνεμίγνυτο εἰς τὰ πράγματα ἀνεξαρτήτου λαοῦ, ἀλλ' ἀντὶ τούτου προσήνεγκε τῷ πάπα ἄστυλόν ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ πάπας ηὐχαρίστησεν αὐτῷ κατ' ὀκτώβριον λίαν ἐνθέρμως· ὁ μόνος αὐτοῦ φόβος ἦν μὴ ὁ Λουδοβίκος Ναπολέον, ὁ ἐχθρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὑπερισχύσῃ κατὰ τὴν προεδρικὴν ἐκλογὴν, καὶ ἡ Γαλλία ἀποβῇ κινδυνώδης δι' αὐτὸν διαμονή. Ὡς ἐκ τούτου κατέφυγεν εἰς Γαίταν κατὰ νοέμβριον. Ὡς, τέσσαρας ἐβδομάδας βραδύτερον, ὁ πρίγκηψ οὗτος, ὁ ἐχθρὸς τῆς Ἐκκλησίας, κατώρθωσε νὰ λάβῃ πάσας τὰς ψήφους τοῦ κλήρου. Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπαντῶσι τὰ γεγονότα. Τρεῖς μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ μῆνας ὁ Λουδοβίκος Ναπολέον ἐπραξεν ὅ,τι ἠρνήθη νὰ πράξῃ ὁ Καβαινιάκ, ὁ Ναπολέον, ὁ ὁπαδὸς τοῦ 1831, ὁ ἀρχαῖος ἀντίπαλος τῆς κοσμικῆς

ἐξουσίας τοῦ πάπα, ἀπέστειλαν εἰς Ῥώμην στρατιωτικὸν σῶμα πρὸς ἀνατροπὴν τῆς δημοκρατίας καὶ παλινὸρθωσιν τῆς παπικῆς κυβερνήσεως. Ἡ πλειοψηφία τῶν Γάλλων μεγαλοφώνως ἐπεκρότησε, τούτων μὲν ἐξ ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας, ἐκείνων δὲ διότι γαλλικὴ ἐν Ῥώμῃ φρουρὰ ἐμελλε νὰ ἐνισχύσῃ ἐπὶ πάσης τῆς χειρσονήσου τὴν ἐπιβρῶν τῆς Γαλλίας. Ὀλίγον ἔμελε τῷ Λουδοβίκῳ Ναπολέοντι εἰς παρεβιάζεν ἢ ἀπηρεεῖτο τὰς προτέρας αὐτοῦ ἀρχάς· ἡ διαγωγὴ αὐτῆς ἦν ἀναγκαία ὅπως τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους ἄρξῃ καὶ πάλιν εἰς Βοναπάρτης, τοῦτο δὲ ἤρκει. Βραδύτερον μόνον ἔμελλε νὰ κατανόησιν πόσον ἡ εἰς Ῥώμην ἐκστρατεία ἐγένετο αὐτῷ ὀλεθρία. Δυσχέραιά τινες ἐν τούτοις ἀνεφάνησαν ἀμέσως. Εἶχε μὲν ὀριστικῶς ὑποσχεθῇ συνταγματικὰς μεταρρυθμίσεις εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλ' ἀδύνατον ἐγένετο αὐτῷ νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ τοῦ πάπα τὴν ἐλαχίστην παραχώρησιν. Ὁ Πίος Θ' ἀλλίστα ἠπίστατο ὅτι ἡ ὑποστήριξις τοῦ κληρικοῦ κόμματος ἦν πάντοτε ἀναγκαία τῷ πρίγκηπι, ὅστις φοβούμενος μὴ δυσαρεστήσῃ τὸ κόμμα τοῦτο δυσκόλως θ' ἀπεφάσιζε ν' ἀποσύρῃ ἐκ Ῥώμης τὰ στρατεύματα αὐτοῦ. Ἀπεδέξατο λοιπὸν τὴν προστασίαν αὐτοῦ ὡς ὀφειλόμενόν τι καὶ φυσικόν, ἀλλὰ οὐδεμίαν χρηγῶν τῇ κυβερνήσει αὐτοῦ ἐπιβρῶν ἐπὶ τῆς βωμαϊκῆς διοικήσεως.

Ὁ πρίγκηψ πρόεδρος ἐπέτυχεν ὡς ἐκ τούτου ἔτι μᾶλλον ἐν Γαλλίᾳ. Γνωστὸν μετὰ ποίας δεξιότητος κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ ἀντιδημοτικὴν τὴν ἐθνοσυνέλευσιν, νὰ διαιρέσῃ τὰ κόμματα, νὰ προσοικειώσῃται τοὺς ἀκράτους δημοκρατικούς διὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας καὶ νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τῶν φιλησύχων πολιτῶν ὡς τὸ μόνον προπύργιον κατὰ νέων κομμουνιστικῶν ἐπαναστάσεων. Τῷ 1851 τέλος ἔκρινεν ἀρκούντως ἰσχυρὰν τὴν θέσιν αὐτοῦ ὥστε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἀμεριμνῶν περὶ τοῦ ὅρκου ὃν ὤμοσεν εἰς τὸ πολίτευμα τοῦτο. Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐθεώρει ἑαυτὸν δικαίῳ ἀντοκράτορα τῶν Γάλλων· εἰς δ' οἱ ἄρπαγες, οἵτινες τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ κατεκράτουν, ἐδέσμευσαν αὐτὸν δι' ἐπιβολῆς ὅρκου, τοῦτο ἐν ἔτι πλέον ἦν αἷτιον ὅπως σαρώσῃ τοὺς ἐγκληματίας τούτους ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. (Ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΩΦΕΛΕΙΑΣ

πρὸς τὴν τάσιν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ¹.

Κατὰ τι μύθευμα, ἐξ ἐκείνων ἅτινα ἐκ τῶν διδασκαλιῶν τοῦ βουδισμού προήχθησαν, παρουσιάζ-

1) Ὑπὸ Matthew Arnold, καθηγητοῦ τῆς ποιήσεως ἐν τῷ ἐν Ὁξφόρδῃ πανεπιστημίῳ.

σθῇ ποτὲ πρὸς τὸν Βούδαν μαθητὴς τις ὀνόματι Πουρνᾶ, ὅστις παρεκάλεσε τὸν διδάσκαλον ν' ἀναθέσθῃ αὐτῷ ἐντολὴν διὰ τι μεγίστην. Ὁ διδάσκαλος ἐξέθηκε τῷ μαθητῇ τὰ ἐμπόδια ὅσα ὤφειλε νὰ ὑπερπηδήσῃ καὶ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ἤθελε περιπέσει. Ὁ Πουρνᾶ ὅμως ἐπέμεινεν ἀποκριθεὶς μετὰ μετριότητος καὶ ἐπιτυχῶς πρὸς πάσας τὰς ἀντιρρήσεις. Αἱ ἀποκρίσεις αὗται κατέπειταν τὸν Βούδαν, ὅστις συγκατένευσε πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ· παρεχώρητε λοιπὸν τὴν ζητηθεῖσαν ἄδειαν, προέμψας δὲ τὸν Πουρνᾶ, ὡς ἐφ' ὅδιον εἶπεν αὐτῷ τὰ ἐξῆς λόγια, ἅτινα παρέδωκεν αὐτῷ θεότης τις, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ.

«Ὁ Πουρνᾶ! κατασταθεὶς ἐλευθερος, ἵσπευσον εἰς ἀπελευθέρωσιν ἄλλων· παρηγορηθεὶς, παρηγόρησον· ἀναρθεὶς εἰς μέγιστον ὕψος, βοήθησον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνυψωθῆναι».

Ὁ μέγας ἀναμορφωτής, περὶ ἀπελευθερώσεως τὸν λόγον ποιούμενος, ἐνόε· ἠθικὴν ἀπελευθέρωσιν, τὴν ἀπὸ τῆς ἀλαζονείας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῶν ἄλλων παθῶν, ἅτινα καταδουλοῦντα τὸ ἀνθρώπινον παραλύουσι τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ· ἀπὸ τοιούτων δὲ ἐχθρῶν καὶ ὁ Πουρνᾶ εἶχεν ἐπιτύχει τὴν ἀπολύτρωσιν αὐτοῦ. Πρὸς τῇ ἀπελευθερώσει ὁμοῦς ταύτῃ τῆς ψυχῆς, εἰς ἣν πᾶσαι αἱ γενεαὶ ἐπίσης ἀπέβλεψαν, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα, ἣν οὐχὶ μετ' ἴσης πάντοτε σπουδῆς ἐπεδίωξαν αἱ διάφοροι γενεαί, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἥκιστα ἐπεθύμησε ταύτης τὸ ἀνθρώπινον. Καὶ ὁμοῦς ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη οὐδὲν ἥττον ἀπαραίτητός ἐστι πρὸς ἐπίτευξιν τῆς τελείας τοῦ ἀνθρώπου ἀναπτύξεως· ἔστι δ' αὕτη ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ πνεύματος.

Ἡ μετὰ ζήλου ἐπιδίωξις τῆς ἀπελευθερώσεως ταύτης τῆς διανοίας ἐστὶν ὁ προφανέστερος καὶ οὐσιωδέστερος χαροκτὴρ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Τὰ ἔθνη, παρ' οἷς ὁ κατὰ συνθήκην καλούμενος νεώτερος πολιτισμὸς ἐστὶ μᾶλλον προκεχωρημένος, εἰσὶν αὐτὰ ἐκεῖνα, ὅσα μᾶλλον ἡττολήθησαν περὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πνεύματος ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῶν κατακρατούντων αὐτό. Ἡ δὲ ἐπιδίωξις τῆς ἀπελευθερώσεως ταύτης, ἥτις ἐνίστο μετὰ πυρετώδους ἐπιθυμίας ἐγένετο, ἐστὶ τὸ κατ' ἐξοχὴν γνώρισμα τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης κρίνων, λογιζόμενος δὲ καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ τάσιν ταύτην, ἥτις παντὸς ἄλλου ἄρχει τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν γενεάν, θέλω ἐξετάσει ἐνταῦθα τὴν ὠφέλειαν ἣν δυνάμεθα καρπωθῆναι ἐκ τῆς μελέτης τῶν φιλολογικῶν τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος· θέλω λοιπὸν ἀποδείξει ἐνταῦθα ὅτι καὶ μεθ' ἄλλας τὰς νέας χρεῖας τοῦ αἵωνος ἡμῶν, τὰς ἐκ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης,